

מדינת ישראל

משרד התחבורה
והבטיחות בדרכים

משרד האוצר

ועדת מחירים

סיכום דיון של ועדת המחירים

על סדר היום

תמחור תעריפי שירותי רישוי לרכב במכוני רישוי – סיכום השימוע בנושא בדיקת בסיס והמלצות לשרים

משתתפים

חברי ועדת המחירים

מר יובל טלר חסון – יו"ר ועדת המחירים, משרד האוצר
מר אסף גבע – חבר ועדת המחירים, משרד האוצר
גב' ברוני חירמן – המפקחת על המחירים, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

משתתפים נוספים

עו"ד ינון גוטגליק – יועץ משפטי לוועדת המחירים, משרד האוצר
עו"ד ליאת חנקין אולשה – יועצת משפטית לאגף הרכב, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מר אוהד מרדכי – משרד האוצר
גב' עפרי אשל – מרכזת ועדת המחירים – משרד האוצר

מועדי הדיונים

17.05.2022

08.06.2022

רשמה

ברוני חירמן

החלטה

ועדת המחירים המשותפת למשרד התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן – **משרד התחבורה**) ולמשרד האוצר (להלן – **ועדת המחירים** או **הוועדה**) ממליצה לשר האוצר ולשרת התחבורה (להלן – **השרים**) כדלקמן:

1. להסיר פיקוח ממחיר שירות בדיקה לקניית רכב שנותן מוסך.
 2. לקבוע כי רמת הפיקוח על מחירי שירותי רישוי לרכב במכוני רישוי תהיה לפי פרק ה' לחוק הפיקוח, ולא לפי פרק ו' לחוק הפיקוח.
 3. לקבוע כי המחירים לשירותים המפוקחים יהיו כדלקמן:
- א. מחירי מבחני כשירות בהתאם לסוג רכב (כולל מע"מ):

מבחן חוזר, ש"ח	מבחן ראשון, ש"ח	סוג הרכב
26.6	112.4	פרטי ומסחרי עד 8 טון
42.0	175.9	מסחרי מעל 8 טון, אוטובוס
22.0	71.0	אופנוע
24.1	116.2	טרקטור
29.9	92.3	גרור נתמך עד 750 ק"ג
46.2	149.4	גרור נתמך מעל 750 ק"ג

מבחן חוזר, ש"ח	מבחן ראשון, ש"ח	רכב חשמלי - סוג הרכב
23.9	94.7	פרטי ומסחרי עד 8 טון
37.8	158.2	מסחרי מעל 8 טון, אוטובוס
21.7	98.5	טרקטור

- ב. מחירי פעולות נוספות (כולל מע"מ):

תעריף כולל מע"מ, ש"ח	פעולה
4.60	הדפסת רישיון רכב לבקשת בעל הרכב
39.60	מתן אישור על החלפת מנוע כחלק מבדיקת רישוי שנתית (כולל מנוע מנפח או מדגם זהה או שונה; כולל החלפת מס' מנוע או שינוי דגם – מנוע מיובא)
60.30	מתן אישור להחלפת מנוע שלא כחלק מבדיקת רישוי שנתית (כולל החלפת מס' מנוע או שינוי דגם – מנוע מיובא) (כולל בדיקת זיהום אוויר)
39.60	מתן אישור להחלפת צבע
39.60	אישור שינוי מידת צמיגים
39.60	בדיקת תקינות הסרת ווי גרירה
39.60	בדיקת תקינות הסרת דלתות ארגז
39.60	בדיקת תקינות הסרת כננת
39.60	שינוי סוג הנעה – תיקון טעות
39.60	בדיקת תקינות החלפת תיבת הילוכים

תעריף כולל מע"מ, ש"ח	פעולה
39.60	שינוי יעוד רכב ביבוא אישי (M1) לרכב סיור ותיור

המחירים המומלצים במסמך זה הם התעריפים שהתקבלו בבדיקת הבסיס בהסתמך על נתוני המכונים משנת 2018, כולל הצמדה לפי סל התשומות ליום פרסום המסמך.

4. לעגן בצו פיקוח מנגנון עדכון מחירים אוטומטי בהתאם לסל תשומות כמפורט להלן (להלן – סל התשומות):

תשומה	מדד	משקל	בסיס	מדד לעדכון
שכר	שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר במחירים שוטפים (עובדים ישראלים) – תת ענף תיקון ותחזוקה של כלי רכב מנועיים (452), מתוך לוח 1.13 בירחון שכר ותעסוקה שמתפרסם ע"י הלמ"ס (קישור).	65%	ממוצע חודשים ממוצע חודשים פברואר - אפריל 2022 = 10,683	ממוצע של 3 חודשים שקדמו ליום העדכון בהתאם לפרסום האחרון של הלמ"ס במועד העדכון
שאר העלויות	מדד המחירים לצרכן, בסיס ממוצע 2018 = 100	22.7%	מאי 2022 = 105.8	אחרון ידוע
פחת ותשואה	ללא הצמדה	12.3%		
סה"כ		100%		

ככתוב בסיכום הדיון עליו יצאה הוועדה לשימוע, מחירי שירותי מכוני הרישוי המפוקחים יעודכנו לפי המנגנון האמור בהתקיים אחד מאלה:

1. אחת לשנה, ובלבד שחל שינוי של 1% או יותר, חיובי או שלילי, בסל התשומות;
2. בתום שישה חודשים ממועד עדכון המחירים האחרון, ובלבד שחל שינוי של 3% או יותר, חיובי או שלילי, בסל התשומות.

בעת הפעלת עדכון אוטומטי, ישתנה המחיר בהתאם לשיעור השינוי המשוקלל המצטבר במדדים אליהם מוצמד סל התשומות, החל מתקופת הבסיס ועד למועד ביצוע העדכון (כלומר, בכל בדיקה מושווה ערך התשומה לערכה בתקופת הבסיס). השקלול יעשה בהתאם למשקלו של כל רכיב בסל התשומות בתקופת הבסיס. יודגש, כי משקלו של כל מדד הינו קבוע ונקבע בעת בדיקת הבסיס, בהתאם לחלקה של התשומה אליה מוצמד מדד זה. לעניין זה, המדד בתקופת הבסיס הוא המדד כפי שמופיע בסל התשומות לעיל.

שיעור השינוי במדדים ייבדק על ידי המפקחת על המחירים במשרד התחבורה אחת לשישה חודשים. במידה ושיעור השינוי שחשב עומד בתנאים שנקבעו לעיל לביצוע העדכון השוטף, יעודכנו המחירים בהתאם. במידה ויידרש עדכון, המחירים המעודכנים יתפרסמו עד לסוף חודש מאי וסוף חודש נובמבר בכל שנה קלנדרית באתר משרד התחבורה ויכנסו לתוקף החל מה-1 לחודש העוקב (כלומר, ביום 1.6 ו-1.12).

דברי הסבר

רקע

ועדת המחירים קיימה, בהמשך לעבודה הכלכלית שבוצעה ע"י משרד התחבורה בסיוע יועצים כלכליים חיצוניים, מספר דיונים בעניין תמחור תעריפי מכוני רישוי במהלך השנים 2021-2022 במטרה לגבש המלצות לשרים בנוגע לעדכון בסיס לתעריפים אלה.

ביום 31.3.22 פרסמה ועדת המחירים את המלצתה לשימוע ציבורי בטרם מתן המלצה סופית לשרים ([קישור](#)). במהלך השימוע התקבלו התייחסויות של איגוד מכוני הרישוי ושל מכון פליקס בלוד.

הוועדה קיימה שני דיונים בהתייחסויות שהתקבלו. להלן סיכום הטענות שהתקבלו ומענה הוועדה:

טענות איגוד מכוני הרישוי		
נושא	טענה	מענה הוועדה
עדכון עלויות לשנת 2022	יש לעדכן את העלויות למחירים עדכניים (לחילופין להתייחס לנתוני 2022).	מדגם המכונים מבוסס על דוחות כספיים שנמסרו ע"י שמונה מכוני רישוי. שבעה מהם הגישו דוחות לשנת 2018 ואחד לשנת 2017. המחירים המומלצים כוללים הצמדה משנת 2018 ועד מועד פרסום סיכום זה.
עדכון מרכיב שכר עבודה בסל התשומות	נטען כי עדכון השכר צריך להיעשות בהתאם למדד סדרה G (מסחר סיטוני וקמעונאי ותיקון כלי רכב מנועיים), במקום מדד סדרה H – שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות (מדדים של הלמ"ס).	הטענה התקבלה חלקית. עמדת הוועדה היא כי נכון להצמיד את מרכיב השכר בסל התשומות בהתאם לשכר חודשי ממוצע למשרת שכיר בענף 452 – תיקון ותחזוקה של כלי רכב מנועיים (אחד מתתי הענפים בסדרה G), מכיוון שמדד זה מייצג באופן הקרוב ביותר את השינויים בשכר של עובדי מכוני רישוי. מדד השכר בסל התשומות שונה בהתאם.
מדד מחירים לצרכן – דיור	בשל העלייה החדה בשכר הדירה והתנודות במחירי השכירות ביחס למדד המחירים לצרכן, יש לפצל את שכר הדירה (9.7%) מתוך סל התשומות, ולהצמידו לרכיב הדיור במדד המחירים לצרכן.	הטענה לא התקבלה. מדדי המחירים של הלמ"ס בתחום הדיור מתייחסים לדירות למגורים ולא למבני תעשייה מסוג המבנים המשמשים את מכוני הרישוי, כך שלא ניתן לקבוע שרכיב הדיור במדד המחירים לצרכן משקף את רכיב שכר הדירה בהוצאות מכוני הרישוי.
תשואה להון	נטען כי תשואה של 8.38% משקפת רמת סיכון נמוכה מדי ביחס לזו המאפיינת את ענף מכוני הרישוי. רמת הסיכון הענפית אינה נמוכה, בין היתר לאור העובדה שמשרד התחבורה שולט או	הטענה לא התקבלה. התשואה להון נבחנה ותוקפה במספר דרכים. בראיה רוחבית של ועדת המחירים לא מדובר בתשואה נמוכה, כאשר התשואה שנלקחה על ההון העצמי (12%) גבוהה מהתשואות על ההון העצמי שנקבעו במרבית המוצרים והשירותים

טענות איגוד מכוני הרישוי		
<p>המפוקחים. בנוסף, השינוי הפוטר רכב פרטי חדש ממבחן רישוי במשך השנתיים הראשונות שוקלל בתמחור. בפועל, בשל התמשכות התהליכים להקמת מכוני רישוי, הגידול (נטו) במספר כלי הרכב עולה על תוספת הקיבולת כתוצאה מהקמת מכוני רישוי חדשים.</p>	<p>משפיע הן על מספר מכוני הרישוי מצד ההיצע, והן על מספר המבחנים המצטבר מצד הביקוש.</p>	
<p>הטענה לא התקבלה. על פי בדיקה שנערכה בכלל מכוני הרישוי בפריסה ארצית, משרת מנהל אדמיניסטרטיבי בנוסף למנהל המקצועי (רב בוחן) קיימת בפחות מ-10% מכלל מכוני הרישוי. על פי עקרון היעילות, הונח כי אין מניעה שתתקיים משרה אחת של מנהל/רב בוחן, בפרט לאור העובדה כי משרד התחבורה אינו מחייב העסקת מנהל אדמיניסטרטיבי.</p>	<p>יש לכלול בהוצאות המכוניים עלות שכר של מנהל אדמיניסטרטיבי.</p>	עלות שכר
<p>הטענה לא התקבלה. עלות הבינוי הופחתה בהתאם לאורך החיים הכלכלי ולא לפי התקופה בכתב ההרשאה להפעלת מכוני הרישוי. זאת מכיוון שבתום כתב ההרשאה קיימת סבירות גבוהה להארכתו או למכירתו לגורם אחר שיפעיל את המכון באותו אתר. בנוסף, גם בתרחיש תיאורטי שבו לא יוארך כתב ההרשאה, ערך הבינוי אינו אפס, שכן ניתן יהיה לעשות בו שימוש אלטרנטיבי אשר יניב תשואה, למשל באחד מתחומי העיסוק במתן שירותים לכלי רכב, כדוגמת מוסך.</p>	<p>כתבי הרשאה להפעלת מכון רישוי ניתנים לתקופה של כ-16 שנים בממוצע. לכן, יש להעמיס עלויות בנייה לפי אורך חיים של 16 שנים, ולא 25 שנים.</p>	פחת כלכלי
<p>הטענה לא התקבלה. תמחור עלויות הבינוי בוצע, בהתאם לעיקרון היעילות, על פי דרישות משרד התחבורה כפי שנכללו במכרזים להקמת מכוני רישוי¹. המחיר שנלקח למטר ע"י המכונים מתקרב למחיר בינוי למטר למשרדים בסטנדרט בניה גבוה, כאשר במקרה של מסלולי הליכה במכוני רישוי, מדובר במבנה תעשייתי פשוט.</p>	<p>עלות הבנייה למ"ר של מסלולי ההליכה שחישבה הוועדה נמוכה מהעלות בפועל.</p>	תוספת עלות בינוי
<p>הטענה לא התקבלה. תחשיב הוועדה, כאמור בסיכום הדיון עליו יצאה הוועדה לשימוע, מתבסס על דרישות</p>	<p>בהתאם לבינוי בפועל במכוני הרישוי, יש להוסיף 170 מ"ר משני טעמים: פער בין תחשיב שטחים נטו לתחשיב שטחים</p>	

¹ <https://jobiz.gov.il/sites/default/files/01-18-tachbura.pdf>

טענות איגוד מכוני הרישוי		
משרד התחבורה במכרזים להקמת מכוני רישוי ולא על הבינוי בפועל.	ברוטו, ותוספת של 80 מ"ר בשל הצורך לבנות בור בדיקה אחוד.	
הטענה התקבלה חלקית. לאור בדיקה מחודשת הוחלט להקטין את תעריף הבדיקה לרכב חשמלי בהתאם לחלק היחסי של 2 דקות מתוך זמן בדיקה נטו לא כולל זמן משרד, כלומר 2/12.7 דקות, המהווה כ-16% (אותה הפחתה תילקח לגבי סוגי רכב אחרים).	מחיר הבדיקה של רכב חשמלי נקבע בהפחתה של 30% ביחס לרכב קונבנציונלי, וזאת בשל העדרה של בדיקת זיהום אוויר. לדעת המכונים מדובר בהפחתה שאיננה סבירה. על פי נוהל משרד התחבורה, בדיקת זיהום אוויר אמורה להמשך כ-2 דקות, לפיכך מבוקש להקטין את התעריף לבדיקת רכב חשמלי ב- 8.7% ביחס לזה של רכב מנוע בעירה פנימית (מחושב כחלק מזמן בדיקה ברוטו כולל זמן משרד).	רכב חשמלי – מחיר הבדיקה המוצע
הטענה התקבלה. מאחר שאופנוע אינו מחויב בבדיקת זיהום אוויר, לא תתבצע הפחתה במחיר הבדיקה של אופנוע חשמלי.	אין בדיקת זיהום אוויר באופנוע, ולכן אין להקטין את מחיר הבדיקה לאופנוע חשמלי.	
1. הטענה לא התקבלה. אמנם קיימת הנחיה בנושא, אך לא לגבי כלל הבדיקות החוזרות אלא אך ורק במקרים בהם רכב נפסל בגין היעדר אביזרים אלה, זאת כאשר מחיר האביזרים אינו מפוקח. הרציונל מאחורי ההנחיה הוא שלקוח שרכבו נפסל על אי תקינות אביזר, יעדיף מתוך שיקולי נוחות לקנות אביזר זה במכון הרישוי, כאשר הדבר מבטיח למכון הרישוי הכנסה בגין אותה "בדיקה חוזרת" תיאורטית. במקרה זה לא מדובר על חזרה של רכב למעבר במסלול הבדיקה מחד, ומאידך, בעל המכון גובה בפועל תשלום בגין אותה "בדיקה", רק תשלום זה יהיה מגולם במחיר האביזר שייגבה.	1. קיימת הנחיית משרד התחבורה כי אין לגבות תעריף בגין בדיקה חוזרת במקרה של רכישת אביזר מתוך רשימת האביזרים המותרים למכירה במכון, ולכן מספר הבדיקות עליהן נגבה תשלום בפועל נמוך מזה שהונח בתחשיבים הוועדה.	בדיקה חוזרת
2. הטענה לא התקבלה. במקרה של פסילת רכב במבחן כתוצאה מכישלון בבדיקת זיהום אוויר בלבד, בבדיקת זיהום אוויר חוזרת מותר לגבות אך ורק מחיר בדיקת	2. ניתן לגבות היום מחיר בעד בדיקת זיהום אוויר חוזרת בנוסף למחיר בדיקה חוזרת. ביטול מחיר נפרד לבדיקת זיהום	

טענות איגוד מכוני הרישוי		
זיהום אוויר. תעריף זה לא התווסף למחיר בדיקה חוזרת.	אוויר פוגע בהכנסות המכונים.	
הטענה התקבלה. פעולות אלה נמחקו מרשימת פעולות נוספות שמחיריהן יפוקחו. כנ"ל לגבי פעולות של רישום ראשוני של מונית מיבוא אישי ומיבוא ע"י יבואן זעיר, זאת מאחר ופעולות אלה מבוצעות לגבי אוטובוסים ורכב כבד ע"י מעבדות מוסמכות ומכון התקנים שמחיריהם אינם מפוקחים.	פעולות הטבעת מס' מנוע ומס' שלדה מבוצעות ע"י גורמים נוספים בעלי הרשאה בשוק (מוסכים) ומתקיימת לגביהם תחרות, על כן אין לפקח על מחירי פעולות אלה.	תמחור פעולות נוספות
הטענה התקבלה באופן חלקי. בעקבות ההערה של איגוד מכוני הרישוי, משרד התחבורה בחן שוב את זמני ביצוע הפעולות הנוספות. הוחלט כי קיימת חשיבות לתמחור אחיד של הפעולות לצורך יצירת מבנה תעריפים פשוט. כמו כן, הוחלט כי קביעת משך זמן ממוצע של 15 דקות עבודת בוחן לפעולה ו-3 דקות זמן עבודת פקיד לצורך רישום ועדכון פרטים מייצג את זמן העבודה הממוצע המאזן בין הפעולות השונות. מחיר לפעולות הנוספות עודכן בהתאם. במקרה של הצורך בבדיקת זיהום אוויר (כאשר נבדקת החלפת מנוע שלא כחלק ממבחן הרישוי השנתי) התווסף מרכיב למחיר הבדיקה אשר תומחר בהתאם לתמחור בדיקת זיהום אוויר לצורך חישוב מחיר מבחן רישוי לרכב חשמלי.	זמני ביצוע הפעולות הנוספות שנלקחו ע"י משרד התחבורה לצורך תמחור הינם אחידים ושונים מזמני סקר שבוצע ע"י יועץ המכונים בקרב מכוני רישוי.	
טענות מכון פליקס בלוד		
הטענה לא התקבלה. לצורך בניית מודל כלכלי של מכון רישוי מייצג, נלקחו נתונים ממכוני רישוי בעלי מאפיינים שונים, כגון מכון בפריפריה, במרכז, בעיר קטנה, בעיר גדולה ועוד, ושוקללו כדי לגבש עלויות של מכון נורמטיבי. בהתאם למתודולוגיית העבודה של הוועדה (קישור), בדיקת הבסיס לתעריפי מכוני הרישוי נעשתה באמצעות מדגם מייצג של מכונים עקב שונות גבוהה במאפייני מכוני הרישוי השונים ומגבלות פרקטיות בגישה לנתונים אמניים של כלל מכוני הרישוי בישראל. בנוסף על כך, מתודולוגיית העבודה של ועדת המחירים מנחה שלא להכיר בהוצאה שאינה נורמטיבית.	מכון פליקס ממוקם בעיר לוד, אשר נמצאת באשכול חברתי-כלכלי נמוך. בשל כך, מאפייני הפעילות של המכון אינם מיוצגים ע"י מכון נורמטיבי שעל בסיסו תומחרו התעריפים בבדיקת הבסיס. לכן, על מנת לתת מענה לאותם מאפיינים ייחודיים ולאפשר כיסוי עלויות לרבות עלויות שאינן נורמטיביות, מבוקש לייקר את מחירי הבדיקות בכלל מכוני הרישוי.	תמחור מכון נורמטיבי